

MARTIN DUFEK

Elfka a Island

KOLODRAKA

Elfka a Island

Martin Dufek

Kolodraka
2010

© Kolodraka 2010

Tisk Nová tiskárna Pelhřimov, spol. s r. o.

ISBN 978-80-254-8295-7

■ 1 ■

K tomuto příběhu mne inspirovali žena vyfocená na přebalu a emeritní profesor psychologie Islandské university v Reykjavíku Ph.D. Erlendur Haraldsson. Na Islandu jsem je skutečně potkal, ale nic z toho, co teď budu vyprávět, se jim nepříhodovalo. A ještě něco, na Islandu si všichni navzájem tykají, tak budu tykání používat i v tomto příběhu.

Sedmnáctiletá Erla Torfadóttir těžce oddechovala a cítila, jak se potí, i když byla v dřevěné chatě v tuto noční hodinu na konci září vlezlá zima. Již dobrých šestnáct hodin se zatnutými zuby překonávala porodní stahy, které nyní přicházely každých deset minut a trvaly i přes dvě minuty. Před chvílí jí odešla část plodové vody. Byla v chatě v rekreačním areálu v Horách čarodějnic *Kerlingarfjollu* uprostřed lávových polí islandského vnitrozemí, což bylo zatraceně zvráceně ideální místo pro to, co chtěla a v podstatě musela udělat. Porodit a následně se zbavit vlastního dítěte. Byla tu úplně sama. Sezóna skončila, všichni zaměstnanci odjeli domů. Erla si nechala udělat během své letní brigády zde duplikáty důležitých klíčů a po předstíraném odjezdu společně s posledními pracovníky, se kterými připravila budovy na přicházející zimu, se vrátila. Doufala, že beze svědků, protože se chystala k zoufalému činu.

Přišla při oslavě svých sedmnáctin hloupě a zbytečně do jiného stavu s klukem, se kterým ani nehodlala chodit. Nikdy předtím ještě nepila alkohol a první zkušenost s ním měla pro ni fatální důsledky. Nesouhlasila s pohlavním stykem, ale Gudjón Einarsson, o čtyři roky starší blondatý kluk s patkou do očí, na ni ve stodole jejich farmy v závěru oslavy zatlačil. Nebyla schopna se mu v opilosti ubránit a to se jí stalo osudným. Její otec Jón Jonsson nebyl zrovna příjemný člověk. Doma pil přesprátiš *brennivínu*, kořalky, kterou si sám destiloval z brambor a ochucoval ji semeny anděliky, ale měl v opilosti ve vztahu k její matce a vlastně i k ní rozhodně daleko k andělovi. Absolutně by nesněsl, aby ona, jeho jediná dcera, přivedla na svět dítě nedospě-

lá a ještě navíc svobodná. To by ji radši zabil, než by snášel poputu a drsné poznámky sousedících sedláků. Ostatně této silné lihovině se ne nadarmo říkalo lidově ‚černá smrt‘ *svarti dauði* a otec po ní opravdu míval hodně temné nálady a na Island'ana nepříjemně úzkoprsé názory. On táhne farmu a živí rodinu! On doma rozhoduje, co doma bude či nebude! Ženy v manželství, v domácnosti se musejí podřídit... křičel opakovaně, když měl své stavy, do silných kamenných stěn jejich domku na farmě nedaleko Sauðárkródu, ležícího na břehu Skagafjördu v severozápadním Islandu. Přestože historicky měly ženy na Islandu kvůli malému počtu obyvatel, kdy byla potřeba každý pár zdravých rukou při práci na farmách, při zpracování ryb a při dalších činnostech nutných k přežití v drsných životních podmínkách, zcela rovnoprávné postavení s muži, Torfa, matka Erly i Erla samotná zakoušely v domácnosti čas od času peklo. Když Erla zjistila, že je v jiném stavu a nehodlala si vzít otce dítěte, bylo jí jasné, že to musí utajit.

Těsně před půlnocí porodila. Klidně mohla křičet bolestí a námahou, tady ji nikdo nemohl slyšet. Vlastní porod, o kterém si přečetla veškeré podrobnosti v knize pro nastávající matky, proběhl během několika minut. Celé těhotenství dělala všechno pro to, aby to nikdo v jejím blízkém okolí nepoznal. Stahovala si břicho, hlídala si nálady, aby se vždy včas uchýlila do soukromí, když to na ni přišlo, používala ve spočítaných termínech vložky, které špinila krví králíků a kuřat, zabíjených na farmě k jídlu, aby ani její máma nepojala podezření, že je něco v nepořádku. Nechtěla do toho v žádném případě mámu tahat, protože jí by otec dával ještě větší vinu, než Erle samotné, nezodpovědné dceři. Lidé, rodiny na islandském venkově v sobě mají pořád něco z absurdní hrdosti dřívějších skandinávských Vikingů, kteří se dokázali za urážku na cti mstít po celé generace i v rámci příbuzenstva. Erla si nepřála, aby otec matku bil a ani aby se její rodina postavila proti rodině Gudjóna. Nechtěla už o něm slyšet.

Děvčátko přišlo na svět potichu, zatímco se matka zalykala bolestí. Erle došlo až po chvíli, že neslyší pláč. Povytáhla se na

posteli, opřela se o pelest a vzala své dítě do náručí. Bylo teplé, ale profialovělé, bez jakékoliv reakce na její doteky. Malá Kolbrún, to bylo jméno, jež vybrala pro případ, že porodí dceru, nedýchala. Erla neměla v úmyslu svému dítěti jakkoliv ublížit, plánovala je odložit na nějaké farnosti nebo na prahu nějaké usedlosti. To, že je nyní chovala v náručí bezvládné, mlčící, na ni, na matku, působilo strašně. Začínala pozorovat sama sebe jakoby z jiné perspektivy. Viděla bolest ve svém srdci a lůně z pozice druhého pozorovatele. Zbláznila se? Musí se opanovat, pokud tu nechce umřít. A nechce tu vlastně umřít?

Mechanicky, jako omámená podvázala na dvou místech pupěční šňůru, kterou byla v těhotenství spojená se svojí dcerou, přestříhla ji a dvěma prsty vytláčila z konců krev. „Proč to dělám? Moje dcera je mrtvá!“ Podívala se na nehybné dětské tělíčko. Během dvaceti minut vyšla Erle ven placenta. Apaticky ji hodila do plastové vaničky se sraženou krví připravené vedle postele. Přitiskla maličkou Kolbrún k hrudi a vyčerpaně usnula.

„Bud' s Bohem, Kolbrún!“ zašeptala Erla oblečená do teplého kabátu a pustila z náručí do bezedné skalní propasti vzdálené od chat deset minut chůze dětské tělíčko pečlivě zabalené v kojenecké zavinovačce. Potichu přicházející nocí nepronikl žádný zvuk. Kolbrún zmizela z jejího světa do říše věčného ledu na dně zemské trhliny naprosto tiše.

Probudila se před hodinou po bezesném spánku. Dcerku stále svírala v náručí. Umyla ji a s něhou oblékla a zabalila do zavinovačky, tak, jak se to naučila podle příručky. Byla přitom nějak zvláštně otupělá, v jakési počínající laktační psychóze, ale stále se dokázala pozorovat jakoby zvenčí, a tak jednala víceméně pragmaticky. Zvrtlo se to, ale nic se nedalo vrátit zpátky. Napadlo ji, že musí odklidit stopy. Někdo by sem ještě mohl přijet. Třeba tu někdo z kolegů něco zapomněl. Rychle se oblékla. Malé Kolbrún dala na krk řetízek s navlečeným zlatým prstýnkem, na kterém bylo zevnitř vyryto „Erle Gudjón!“. Ten prsten jí donesl Gudjón, který po zpackané oslavě jejich narozenin začal navštěvovat jejich rodinu bez jakékoliv pocitu studu nebo

viny. Byl neotesaný dospívající venkovský muž a do ní, Erly, se opravdu zamiloval. Vůbec mu nedošlo, že se v opilosti dopustil něčeho špatného. Erla se k němu chovala chladně a odměřeně, což neuniklo její matce, ale ani jí Gudjón zvláště sympatický nebyl, tak do toho dceři nemluvila. Erla nyní považovala za smířlivé gesto, když při tomto neskutečně pohanském pohřbu dala své mrtvé dceři i něco od jejího genetického otce.

Začalo jemně sněžit, tak drobounce, že mezi prvními letošními vločkami byl v šeru ještě rozpoznatelný hřeben ledovce Hofsjökull. Na konci září to na Islandu nebylo nic neobvyklého. Sníh padal Erle do světlých vlasů i do hlubin ledového hrobu maličké Kolbrún.

Druhý den Erla brzy ráno vstala. Fyzicky to zatím zvládala, protože předtím měla jako venkovanka pracující na farmě výbornou kondici. Došla k parkovišti a nastartovala starého Opela. Půjčila si ho od své starší kamarádky ze školy v Akureyri, která na celé léto odjela na studijní pobyt do New Yorku. Chytil nadpřehled a stěrače začaly stírat sníh na předním skle. Rozsvítila světla, protože slabé slunce bylo ještě za obzorem. Erla řidičák neměla, ale na střední škole v Akureyri ji spolužáci v pískovně za městem a pak na šterkových cestách podél pobřeží naučili obstojně řídit. A na Islandu, jak ze zkušenosti tvrdí cizinci, jsou tak maximálně dva dopravní policisté, takže tohle problém nebyl. Doma ji očekávali až za týden a bez jakéhokoliv podezření. Studenti na Islandu totiž mají tři měsíce prázdnin, kvůli zimnímu nedostatku slunce, a většina z nich se nechává přes celé léto zaměstnat, stejně jako Erla, která si úmyslně vybrala práci daleko od civilizace ve zdejších rekreačním zařízení. Před několika dny zavolala z recepce mámě, že se ještě minimálně týden zdrží u kamarádky v Akureyri kvůli nástupu do školy a pak že přijede. Musela vrátit auto a dát se dohromady, aby doma nic nepoznali. V chatě, kde porodila, by našel stopy tragické události jen zkušený kriminalista vybavený sadou na zajišťování stop na místě činu. Zařadila jedničku a pomalu se rozjela. Šterková cesta byla pod vrstvou čerstvého sněhu ještě docela dobře

rozpoznatelná a nebyly na ní žádné vyjeté koleje od pneumatik, či stopy chodce.

„To je dobře, nikdo odtud dnes v noci neodjel ani neodešel. Nikdo tu nebyl.“ Řekla nahlas, aby slyšela svůj hlas. Potřebovala se víc soustředit. Problém byl nemyslet stále na události posledních dvou dnů. Byla psychicky vyčerpaná a nechtěla sjet z cesty. Pustila rádio a opět oběma rukama uchopila volant.

„Dobré ráno, je šest třicet, třicátého září 1987,“ řekla hlasatelka nějakého místního rockového rádia a začala hrát skladba Child in Time od skupiny Deep Purple.

„Dítě v čase, Kolbrún!“ Erle při expresivním zpěvu lana Gillana vytryskly slzy. Vodopád slz odplavující emoční napětí; až musela na chvíli zastavit. Neosvětlené auto, které vyjelo kus za ní na horizont, prudce zastavilo a začalo rychle couvat zpátky.

■ OPOŽDĚNÝ ÚVOD ■

Už se vám určitě někdy stalo, že jste se začetli do knihy, zavřeli uprostřed věty oči a ocitli se v ději? A všechno tam vám náhle bylo povědomé? Takové déjà vu. Po chvíli jste se zase vrátili, trochu zmatení, do knižní reality. Děj příběhu jako naschvál odbočil na první křižovatce do vám neznámé oblasti, ale pocit spřízněnosti s autorem či s prostředím vám zůstal někde vzadu v hlavě. Četli jste čím dál rychleji a přesto jste několikrát, byť v napětí, odložili knihu, abyste si nějaký detail z ní ověřili v encyklopedii, zeměpisném atlasu, cestopisné publikaci nebo na internetových vyhledávačích. A když jste otočili poslední stránku závěrečné kapitoly, nedostavil se kýžený klid. Pročetli jste se k cílové metě, ale nová se vám objevila v mlhavé dálce. Já to všechno prožíval při četbě první islandské detektivky, jež se mi dostala do rukou. Jmenovala se Severní blata a napsal ji pro mne tenkrát neznámý Arnaldur Indriðason. Hned jsem si zjistil, že nakladatelství Moba, které ji vydalo, má edici nazvanou Severská krimi a postupně jsem si z ní přikoupil dalších šest knížek jmenovaného autora. A to už jsem se ocitnul v tenatech severních bohů Odina a Thora. Toužil jsem poznat tektonicky neklidnou ostrovní zemi i její zvláštně introvertní obyvatele osobně. Pak se mi dostaly do rukou ještě dvě detektivky Stelly Blómkvist, velmi svérázné a nezávislé Island'anky, což moji zvědavost ještě vystupňovalo a dorazila mě kniha Čas čarodějnice od Árni Þórarinssona. Posbíral jsem nejsilnější emoce z třinácti měsíců strávených na cestách po světě, posílil se z energií, které mnou protékaly při přípravě třinácti vypravěčských pořadů, vybavil se radostí i zkušenostmi z psaní předcházející knížky a přesto se zalekl. Přiznávám, že stále ještě i po té dlouhé době, co jsem vykročil na cestu tuláka s domovem, hledám odvahu více snít a důsledněji realizovat své sny. Nakonec jsem ale 29. června 2009 přece jen pod křídlem letadla, kterým jsem odletěl, spatřil první islandský, chladivými barvami hýřící ledovec, plačící

ledovcovými řekami na vrásčitou tvář sopečného pole kousek od pobřeží. V tom okamžiku jsem věděl, že o Islandu udělám nejenom pořad, který nazvu *Sága o světě zvaném Island*, ale napíšu i knížku a dám do ní přílohu vybraných fotografií. Island bude jistě země nádherná pro hledače a pustá pro lidi beze snů. A pak se začalo rychle zvětšovat islandské mezinárodní letiště u Keflavíku, na němž moje letadlo právě přistávalo.

Ještě následující událost musím dát do úvodu. Když jsem v letištní hale čekal frontu před směnárnou, kde jsem si chtěl vyměnit eura za islandské króny, padl mi zrak na titulky anglicky psaných novin *Iceland Review*, které informují anglicky mluvící návštěvníky Islandu o hlavních domácích událostech. DEAD NEWBORN IN GLACIAL CHASM! Mrtvé novorozeně v ledovcové...? překládal jsem v duchu a na elektronickém překladači jsem vytukal slovíčko CHASM. Na displeji se zobrazilo: PROPAST. Mrtvé novorozeně v ledovcové propasti. Co se tu přihodilo za tragédii? Přemýšlel jsem. K článku patřila fotografie, na které muž a žena v červených teplých kombinézách, s helmami, čelovými svítilnami a horolezeckými sedáky přivázanými na lana, ukazují fotografovi dětské tělíčko v zavinovačce, které podle popisku právě objevili v rozšklebené skalní trhlině za nimi: Hrůzný nález učinili glaciologové, vědci studující zbytek ledovce Hofsjökull v hluboké propasti v pohoří Kerlingarfjöll. Zdroj: Morgunblaðið. Pak mne někdo za mnou upozornil, že už je u okénka směnárny volno. Tak to všechno začalo.

Martin Dufek

Knižní a hudební nakladatelství Kolodráka

■ 2 ■

Pocity osamělého dobyvatele!

Den první. Tak jsem na Islandu. Sedím vedle stanu na bezútesném vřesem a lupinou porostlém lávovém poli kousek od kulatého bíle natřeného radaru americké vojenské základny u Keflavíku na jihozápadním poloostrově Reykjanes a z otláčených ramen mi stéká ztuhlost až do dlaní, kterými hladím nízkou trávu živořící na zemině podobné škváře. Mám smíšené pocity osamělého dobyvatele, očekávání a pochybnosti.

„Napln mou touhu mít co dál vyprávět těm, které mám rád, kterých si vážím a bez kterých bych se těžko mohl živit tím, čím se živím!“ říkám nahlas, zvedám hrst suché porézní islandské půdy a nechám poryv větru ji opět vrátit zemi. Pak mi hlavou bleskne vzpomínka na článek o mrtvém novorozenci v ledovci a pochmurně dumám o tom, jak tady budu pět týdnů žít a cestovat. Sny jsou sny, ale realita je realita. Jak se za mnou zavřely prosklené dveře letiště, naplnil mne pocit těžko měřitelné svobody. Více než měsíc si mohu dělat jen to, co chci, a nikdo mne nebude ovlivňovat, nikomu se nebudu podřizovat. Hurááá! Ale náhle to kazí pomyšlení, kde budu spát. Než jsem se rozkoukal, než jsem vyprostil batoh ze zabezpečovací ocelové sítě a převlékl se, na Islandu není takové teplo jako v Evropě, odjely všechny autobusy a taxíky. Je to sice jedno, protože všechny jely do Reykjavíku, hlavního města Islandu, kam jsem rozhodně první den nechtěl, ale jsem de facto na pozemku americké vojenské základny, ke které přistávací dráhy patří. Peněz zas tolik nemám, abych se tu mohl třeba v pět kilometrů vzdáleném Keflavíku ubytovat, nebo si půjčit auto. Ve směnárně na letišti jsem za 400 eur dostal 69 308 *krón*, islandských korun, což znamená asi sedm zdejších za jednu českou, ale jen pro porovnání, slyšel jsem, že třeba uklízečka na Islandu uklízí tak za 200 000 *krón* měsíčně. K dispozici mám celkem 930 eur, takže mne kaž-

dá zdejší kýblbába trumfne. A kde je najednou svoboda, když se objevila byt' jen finanční hranice? Kašlu na to! Z napůl známých důvodů mne to sem do chladného světa přitáhlo a budu zde, zřejmě asketicky, nejdříve pátrat po místech, kde se odehrával děj několika islandských detektivek, jež jsem před touto cestou přečetl, a poté tady budu hledat příčinu mého nezvykle empatického přístupu k tomuto ostrovu!

Je pondělí, přiletěl jsem zhruba před třemi hodinami a mezitím jsem pěšky obešel Keflavík. Vík znamená záliv, či zátoka, ale co znamená Keflavík jako celek, netuším. Kouknu do průvodce Rough Guides, který jsem si před cestou sehnal.

Keflavík a satelitní Njarðvík – dohromady známé jako Reykjanesbær – lemující pobřeží v délce pěti kilometrů utvářejí největší středisko poloostrova Reykjanes s populací dosahující přibližně 11 000 obyvatel. Keflavík byl kupeckým přístavem již v 16. století, ale až druhá světová válka mu přinesla pozici, které se těší dnes, když se zde usadila americká armáda, která využila zdejší plochá lávová pole a postavila západně od města přístávací leteckou dráhu. Přestože na konci války měli Američané v plánu ponechat přečerpávací a zásobovací stanici nastálo, Islandané jejich plány nadšení zdaleka nebyli a USA tak stanici nakonec opustily. Roku 1949 ale Island vstoupil do NATO – tuto událost provázely nepokoje v Reykjavíku – a Spojené státy vyvinuly na Island v této věci nátlak, kterému nakonec ostrovní země podlehla. Nová letecká základna byla uvedena do provozu roku 1951 a spolu s ní se během studené války rozvinul i Keflavík, z něhož se stalo rušné armádní centrum. Roku 2003 rozhodla americká vláda o zrušení základny. Island by tak zůstal prakticky bez vojenské obrany a – což bylo možná ještě významnější – přibližně dva tisíce dělníků by v Keflavíku přišlo o práci. Plán na zrušení základny nakonec nebyl realizován, zato se jasně ukázalo, jak strach ze ztráty zaměstnání v současné době převážil nad dřívějším odmítavým postojem Islandanů k přítomnosti amerických vojenských sil NATO v zemi.

Odmyslíme-li si stíhačky hřmící obyvatelům Keflavíku nad hlavami, důsledky existence základny jsou spíše skryté a Keflavík nadále zůstává běžným, dobře fungujícím městem.⁽¹⁾

To je celá slavná demokracie. I když Island zavedl parlamentní demokracii již na počátku 10. století jako vůbec první země

na celém světě, a dokonce v roce 1980 se na Islandu Vigdís Finnbogadóttir stala úplně první prezidentkou na světě, má tento způsob vedení státu své mouchy. Příznivci ani odpůrci v ní nejsou většinou podle historických zkušeností ve výrazné převaze, dá se říci, že to bývá skoro půl na půl, a pak část té skupiny, co o prsa zvítězí, začne být nespokojena s ústupky a málo radikálním řešením. Zdá se, že i na Islandu se to v politice pleská, jak se dá. Mimochodem, typickým příkladem je nynější jistá snaha Islandu začlenit se do Evropské unie, kdy polovina obyvatelstva si to přeje a druhá polovina je zásadně proti, protože se bojí, že národ čítající 318 tisíc příslušníků žijících mezi sopkami a živících se rybolovem spolkne a stráví EU jako připálený toust s rybí pomazánkou.

Právě nade mnou přelétlo velké dopravní letadlo, ale je za celou tu dobu jediné. Míří k letišti přes již zmíněný radar, jaký měl být postaven i u nás v České republice. Kolem něj ale neregistruji živou duši. Mám zelený stan postavený v prohlubni uprostřed vřesoviště. Ze silnice si ho řidič soustředěný na jízdou nemusí všimnout. Pokud by ale odbočil na šterkovou cestu, po které jsem sešel ze silnice dál mezi ostrůvky vřesu a lupiny, měl by ho v zorném poli. To ale není pravděpodobné, protože vjezd brání zavřená závora zajištěná visacím zámkem a ještě je vedle ní výstražná tabule upozorňující na vojenský prostor a zakazující vjezd i vstup. Je čtvrt na deset večer místního času, ale slunce je ještě dost vysoko nad obzorem. Jen pro přesnost, u nás v České republice je o dvě hodiny více. Mám za sebou let přes švédský Stockholm a 8012 kroků od letiště s dvatřicetkilovou bagáží. Víte, vzal jsem si s sebou takovou šikovnou pomůcku, digitální krokoměr, a podle něj jsem ušel 6,4 kilometru, spálil 534 kalorií a trvalo mi to hodinu a padesát čtyři minut. Takže mám rychlost invalidního důchodce, tři kilometry za hodinu, a to je fakt málo. Musím si své možnosti chození s extrémní zátěží ještě tak dva tři dny zkoušet, než se pusťím do bláznivého pokusu přejít Island z jihu na sever po staré spojnici F26. Předeseílám, že jsem si o Islandu již něco přečetl a ke značení zdejších, nepříliš hustých silnic a cest se ještě ro-

zepíšu. A ještě něco, *Reykjanesbær*, okolo kterého jsem dnes procházel, se vyslovuje rejkjanesbajr a v překladu znamená Městečko kouřícího mysu. Zítra dojdu do Hafniru a k Modré laguně, což jsou prý termální lázně, jež využívají odpadní vodu z geotermální elektrárny. Přespat bych mohl u Krísvíkurborgu, kde je nějaká krásná scenérie a ptačí kolonie. Ted' ale koukám do podrobné mapy, to nemám šanci ujít, budu muset začít stopovat! Přiznám se ale, že mne trochu bolí břicho z toho, jak se budu domlouvat. Moje jazyková výbava není bůhvíjaká a je to další omezení v rozletu. Hodinky ukazují už půl desáté a slunci se k obzoru klesat nechce. Uklidím vlhké věci, které suším na stanu, a jdu spát. Mám dost.

Přicházející spánek náhle zahnal zvuk motoru a skřípání štěrků pod koly prudce brzdícího auta. „A kurva!“ ujede mi. Slyším, jak někdo vystupuje z auta, a pak kovový zvuk otevírající se závory.

■ 3 ■

Erla, které málokdo v Sauðárkróku řekl jinak než Elfka nebo Ovčí matka, kráčela s nákupní taškou kolem výkladů marketu stojícího za čerpací stanicí Haraldar Júlíussonar u výpadovky na Varmahlíð. Bylo pod mrakem a od fjordu vál čerstvý vítr, tak měla na hlavě modrou špičatou vlněnou čepici držící pohromadě sluncem vybělené vlasy splývající na ramena. Na svetru ze stejné vlny jako čepice měla dlouhý tmavě modrý flaušový plášť a modré legíny. Těsně za ní cupitala drobná černobílá islandská ovce. Chovala se jako vycvičený pes. Na toho, kdo devětatřicetiletou Erlu neznal, působila téměř magicky. Modré oči, trochu nepřítomný pohled a plachý náznak úsměvu jí propůjčovaly vzhled mýtické postavy ze starých severských příběhů. Šla nakoupit. Vstoupila do obchodu a její ovce zůstala stát před skleněnými dveřmi ovládanými fotobuňkou. Vzala si nákupní košík a procházela mezi regály, až měla vše, co potřebovala. Pozdravila se s několika známými a stoupla si do krátké fronty před jedinou otevřenou pokladnou. Očima zabloudila ke stojanu s novinami, i když si je nikdy nekupovala. Náhle ji upoutala titulní fotografie na nejznámějším islandském deníku Morgunblaðið. Prudce se nadechla. **VĚDCI OBJEVILI PŘI ODBĚRU VZORKŮ LEDU V KERLINGARFLJÖLLU MRTVÉ DÍTĚ.** Pocítila prudkou bolest v hlavě, jako by jí projela mozkiem jehla. Vyhovoval jí život v jejím vlastním světě, který si za dlouhá léta vytvořila, a teď se začaly hroutit obranné mechanismy a priority v něm jako domeček z karet na stole, do kterého někdo bouchne pěstí. Na fotografii byla její mrtvá dcera Kolbrún a vzpomínky se vrátily s krutou chronologií.

„Je ti něco?“ zeptala se jí prodavačka na pokladně, když si všimla jejího bolestného výrazu v tváři. Rychle zaplatila. Už aby byla pryč, stranou od toho všeho.

„Konečně! Už jsem trnula hrůzou, v jaké závěži jste uvízli,“ uvítala ji máma, když přijela z dlouhé letní brigády domů. Objala ji. Táta doma nebyl.

„Ale mami, to je první sníh. Každý rok je to stejné, jenom takové chladivé pohlazení a pak ještě dlouho nic,“ chtěla zahnat dotírající lítost. Letos to totiž nebylo stejné. Tentokrát šlo o: Ledové sbohem!

Erle se před očima promítal dvacet dva let starý film.

„Myslela jsem, že vás ze školy pustí první týden už ve čtvrtek. A co brigáda? Líbilo se ti tam?“ pokračovala matka. „Chceš něco k jídlu? Já už jsem se tak těšila, že tu nebudu pořád sama.“

„Všechno ti budu vyprávět, ale teď bych se ráda vykoupana. V autobuse byla pěkná zima, protože se porouchalo topení. Znáš to, někteří řidiči ho před zimou nikdy dopředu pořádně nekontrolují. Pořádná horká koupel je to, co chci jako úplně první.“ Z koupelny se ozval zvuk napouštěné vany. „Co táta? To je stále někde pryč, že se cítíš osamělá?“ ozvalo se do tekoucí vody.

„Má hodně práce s farmou. Říká se, že zima letos možná přijde rychleji než obvykle.“

„A jak se chová? Víš, co mám na mysli.“

„Není to tak špatný, i když...“ matka se odmlčela.

„Co... i když?“ zajímala se Erla.

„V srpnu byl u doktora. Má nějaké potíže se žaludkem...“

„Proč jsi mi o tom nenapsala?“

„Alespoň tolik nepije,“ odpověděla matka, jako by dceru neslyšela.

„Proč si mi nedala vědět,“ zvýšila Erla hlas.

„Víš, na vyšetření do Akureyri ho vezl Gudjón, tak jsem nechtěla...“

„Co jsi nechtěla? Jde přece o tátu!“ Zarazilo ji, že o něm takhle uvažuje. Na tom, co se jí stalo a co teď prožívala, měl velký kus viny.

„No právě. Gudjón se tu poté, co jsi odjela, několikrát zastavil a vyptával se na tebe. Kde přesně pracuješ, jestli přijedeš třeba na některý víkend domů, a tak... Vždyť si mu pryč ani

neřekla, že budeš celé léto pryč,“ opět se na chvíli odmlčela, „a já jsem si dobře všimla, že ho nemůžeš vystát. Tak jsem tě chtěla ušetřit jeho návštěvy!“ Na Erlu opět padl stín nedávné tragédie. Máma se to nikdy nesmí dozvědět, pomyslíla si. Z kuchyně se ozývalo cinkání nádobí.

„Gudjón tam za mnou chtěl přijet?“

„Když táta dostal záchvat, mysleli jsme, že by to mohly být žaludeční vředy, a Gudjón se nabídl, že ho doveze k doktorovi a při tom že se podívají za tebou,“ křikla matka přes rameno a dál připravovala jídlo. V koupelně přestala téct voda.

„Nechtěla jsem, aby se táta s bolavým žaludkem kodrcal s Gudjónem ještě vnitrozemím za tebou do Kerlingarfjöllu.“ V koupelně bylo ticho. „Erlo?!“

„Poslouchám...“ Erla přemýšlela, zda by se před Gudjónem a otcem ovládla, kdyby se tam objevili.

„Dobře vím, jak je to z Akureyri daleko a jaká hrozná cesta tam vede. Jednou jsem tudy musela cestovat do Reykjavíku. Tak jsem to prostě zakázala!“ řekla důrazně.

„Zakázala? Tak to tátovi muselo být fakt ouvej, když tohle přešel,“ znejistěla Erla.

„A aby si to Gudjón nezačal vykládat po svém, dala jsem mu alespoň adresu toho rekreačního zařízení, kde jsi pracovala, ať ti napíše a domluví se s tebou sám.“ Erla v koupelně mlčela. „Napsal ti?“ zeptala se tedy matka.

„Nenapsal.“ Erla se ponořila do horké vody. Cítila, jak z ní smývá alespoň na chvíli bolest a nejistotu z rozhodnutí, které učinila. Z rozhodnutí, jehož následky ponese celý život.

Matka s dcerou seděly u kuchyňského stolu, když se vrátil otec. Byl střízlivý, ale pohublý a nevyzařovala z něj hrubá síla, jako když odjížděla. V ruce držel obálku.

„No konečně na všechno nebudeme s mámou sami, vítám tě doma,“ řekl s unaveným úsměvem a nečekaně pohladil Erlu po vlasech.

„Ahoj, tati, slyšela jsem, že máš zdravotní potíže. Kdybych to věděla, mohla jsem brigádu přerušit a přijet domů pomoci,“ zalhala.